

Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipyminen

KANTELU

Kantelija on 30.4.2025 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa arvostellut kansalaisuushakemuksensa pitkää käsittelyaikaa Maahanmuuttovirastossa. Kantelija oli kertomansa mukaan hakenut kansalaisuutta 7.6.2022. Maahanmuuttovirasto oli pyytänyt kantelijalta täydennystä joulukuussa 2024. Kantelija oli toimittanut pyydetyt täydennykset, mutta ei ollut vielä saanut päätöstä.

Apulaisoikeusasiamies on 26.8.2025 siirtänyt kantelun oikeuskanslerin käsiteltäväksi.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on antanut siltä pyytämäni selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Kansalaisuushakemukselle ei ole kansalaisuuslaissa (359/2003) määritelty enimmäiskäsittely-aikaa lukuun ottamatta lain kiireellistä käsittelyä koskevaa 20 a §:ää (474/2024, voimaan 1.10.2024), jonka mukaan kansalaisuushakemus käsitellään kiireellisenä, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava tai kansalaisuudeton.

Asiassa saatu selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija jätti kansalaisuushakemuksensa 5.7.2022 ja kävi tunnistautumassa 6.7.2022.

Kansalaisuushakemukset ohjataan Maahanmuuttoviraston asiankäsittelyjärjestelmässä niin sanottuihin koreihin. Hakemukset, joissa on vireillepanohetkellä tarkempaa selvitystä vaativia seikkoja, ohjautuvat omiin koreihin. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelijan hakemus ohjautui tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin odottamaan käsittelyvuoroaan muiden vastaavien hakemusten kanssa henkilöllisyyteen liittyvien seikkojen vuoksi.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelijan hakemus otettiin käsittelyyn 10.12.2024. Maahanmuuttovirasto pyysi kantelijaa täydentämään hakemustaan 13.12.2024. Kantelija vastasi samassa kuussa ja toimitti pyydettyjä asiakirjoja. Maahanmuuttoviraston alustavan tutkimuksen mukaan kantelijan toimittamassa tazkerassa (henkilöllisyystodistus) havaittiin väärennökseen viittaavia tekijöitä, minkä vuoksi Maahanmuuttovirasto teki tutkintapyyynnön keskusrikospoliisille.

Maahanmuuttovirasto pyysi uudelleen kantelijaa täydentämään hakemustaan 17.1.2025. Kantelija vastasi samassa kuussa ja toimitti pyydettyjä asiakirjoja. Maahanmuuttovirasto sai 24.3.2025 keskusrikospoliisilta lausunnon kantelijan tazkeran aitoustutkimuksesta. Maahanmuuttovirasto kuuli kantelijaa keskusrikospoliisin lausunnosta 4.4.2025. Kantelija vastasi samassa kuussa ja toimitti pyydettyjä asiakirjoja.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan päätösesitys asiassa kirjattiin ja vahvistettiin 23.4.2025 ja kielteinen päätös tehtiin 9.5.2025.

Arviointi

Laillisuusvalvonnassa käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun

muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen kahden vuoden ja kymmenen kuukauden kokonaiskäsittelyaika on lähtökohtaisesti pitkä. Maahanmuuttoviraston niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyaikaa koskeneessa toisessa kanteluasiassa ([OKV/2474/10/2023](#)) antaman selvityksen mukaan sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa vuosille 2023–2027 (VN/5122/2022) kansalaisuushakemuksen käsittelyaikatavoitteeksi on sovittu 365 päivää.

Laillisuusvalvonnallinen arviointini Maahanmuuttoviraston menettelystä perustuu kanteluun ja virastolta saatuun selvitykseen. Viimeksi mainitun mukaan asian käsittelyaikaan on vaikuttanut yleisesti ruuhkautunut työtilanne. Hakemus on ollut kaksi vuotta ja viisi kuukautta ilman aktiivisia selvittämistoimia. Arvioni mukaan hakemuksen käsittely on viivästynyt aiheettomasti.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen useissa päätöksissäni arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen. Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seurantaan ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaistoimintaa koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistä kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Nyt arvioitavana oleva Maahanmuuttoviraston menettely kantelijan asiassa ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten käsittelyjen aiheettomasta viipymisestä viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset ja apulaisoikeuskanslerin asiaa koskeva seuranta huomioon ottaen anna aiheetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan Maahanmuuttoviraston tietoon edellä kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelyn aiheettomasta viipymisestä esittämäni käsityksen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm